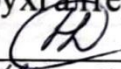

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра фінансів і бухгалтерського обліку

«Допущена до захисту»

В.о. завідувача кафедри фінансів
і бухгалтерського обліку

 Наталія ДАНІК
«17» червня 2026 р.

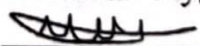
ЗАДАВАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: **Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства**

Виконав студент 4441 групи

 Москаленко О. С.

Керівник роботи
професорка, д.е.н.

 Кравченко А.С.

Миколаїв - 2026 р.

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні та практичні аспекти підвищення прибутковості діяльності страхової компанії на прикладі НАСК «Оранта». Розкрито економічну сутність прибутку та прибутковості страховика, визначено основні фактори впливу на фінансові результати страхових компаній та систему показників оцінки ефективності їх діяльності.

У роботі проведено аналіз фінансово-господарської діяльності НАСК «Оранта», досліджено динаміку доходів, витрат, страхових виплат, показників рентабельності та фінансової стійкості компанії. Визначено основні проблеми, що негативно впливають на прибутковість діяльності страховика, зокрема значний рівень адміністративних витрат, недостатній рівень цифровізації окремих бізнес-процесів та необхідність удосконалення маркетингової діяльності. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для підвищення ефективності діяльності страхових компаній в умовах цифровізації та нестабільного економічного середовища.

ABSTRACT

The qualification thesis examines the theoretical and practical aspects of increasing the profitability of an insurance company using NASK “Oranta” as an example. The economic essence of profit and profitability of an insurer is revealed, the main factors influencing the financial results of insurance companies and the system of indicators for evaluating the efficiency of their activities are identified. The paper analyzes the financial and economic activities of NASK “Oranta”, investigates the dynamics of income, expenses, insurance payments, profitability indicators and financial stability of the company. The main problems negatively affecting the insurer’s profitability are identified, including a high level of administrative expenses, insufficient digitalization of certain business processes, and the need to improve marketing activities. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of using the proposed recommendations to improve the efficiency of insurance companies in the context of digitalization and an unstable economic environment.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Сутність та економічний зміст фінансових результатів діяльності підприємства	7
1.2. Методичні підходи до аналізу фінансових результатів підприємства	13
1.3. Інформаційне та нормативно-правове забезпечення аналізу фінансових результатів	16
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «НАСК «ОРАНТА»	21
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «НАСК «ОРАНТА»	21
2.2. Аналіз динаміки та структури фінансових результатів підприємства	28
2.3. Оцінка ефективності формування фінансових результатів підприємства	37
Висновки до розділу 2	40
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА	43
3.1. Виявлення резервів зростання фінансових результатів підприємства	43
3.2. Розробка заходів щодо підвищення прибутковості діяльності підприємства	48
Висновки до розділу 3	56
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ	70

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні, аналітичні та практичні аспекти підвищення прибутковості діяльності страхової компанії на прикладі НАСК «Оранта». Встановлено, що прибутковість є одним із ключових показників ефективності функціонування страховика, оскільки відображає здатність компанії не лише покривати поточні витрати та виконувати страхові зобов'язання, а й забезпечувати фінансову стійкість, розвиток, конкурентоспроможність та довіру клієнтів.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що в умовах воєнного стану, економічної нестабільності, зниження платоспроможності населення та посилення конкуренції на страховому ринку України страхові компанії змушені шукати нові підходи до управління доходами, витратами, ризиками та клієнтськими відносинами. Саме тому питання підвищення прибутковості набуває не лише економічного, а й стратегічного значення.

У першому розділі було розкрито економічну сутність прибутку та прибутковості страхової компанії. Визначено, що прибуток страховика формується не тільки за рахунок страхових премій, а й залежить від рівня страхових виплат, структури страхового портфеля, ефективності перестрахування, інвестиційної діяльності, адміністративних витрат та якості управлінських рішень. Доведено, що прибутковість страхової компанії не можна оцінювати лише за абсолютним розміром прибутку. Для більш об'єктивної характеристики результативності діяльності необхідно використовувати систему відносних показників, зокрема рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність продажів, рентабельність страхової діяльності, коефіцієнт витрат, коефіцієнт виплат та комбінований коефіцієнт. У роботі встановлено, що фінансовий результат страхової компанії формується під впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників. До внутрішніх чинників належать організація управління, кадровий потенціал, якість страхових продуктів, рівень

цифровізації бізнес-процесів, ефективність маркетингової політики та система контролю витрат. До зовнішніх чинників належать макроекономічна ситуація, інфляція, валютні коливання, воєнні ризики, зміни законодавства, конкуренція та поведінка споживачів. Теоретичний аналіз показав, що особливістю діяльності страхових компаній є поєднання страхового, фінансового та інвестиційного механізмів. На відміну від багатьох інших суб'єктів господарювання, страховик спочатку отримує страхові премії, а вже потім несе потенційні витрати у вигляді страхових виплат. Це створює можливості для ефективного управління тимчасово вільними коштами, але водночас потребує високої якості ризик-менеджменту.

У другому розділі було проведено аналіз фінансово-господарської діяльності НАСК «Оранта». Встановлено, що компанія є одним із відомих учасників страхового ринку України, має тривалу історію функціонування, сформовану клієнтську базу та впізнаваний бренд. Водночас стабільність позицій на ринку не усуває потреби в постійному оновленні бізнес-моделі та адаптації до сучасних умов. Аналіз доходів страхової компанії засвідчив, що основним джерелом формування фінансових ресурсів є страхові премії. Їх динаміка залежить від активності продажів, якості страхового портфеля, рівня довіри клієнтів, конкурентності страхових продуктів та ефективності каналів реалізації. Тому зростання доходів компанії має забезпечуватися не лише розширенням продажів, а й підвищенням якості обслуговування страхувальників. Аналіз витрат показав, що значний вплив на прибутковість НАСК «Оранта» мають адміністративні витрати, витрати на ведення справи, страхові виплати та витрати, пов'язані з обслуговуванням клієнтів. Саме тому оптимізація витрат є одним із ключових напрямів підвищення фінансових результатів компанії. При цьому скорочення витрат не повинно погіршувати якість страхового сервісу. У процесі дослідження встановлено, що рівень страхових виплат є важливим показником збалансованості страхової діяльності. Надто високий рівень виплат може знижувати прибутковість, а надто низький — негативно впливати на довіру клієнтів.

Тому компанія має підтримувати оптимальний баланс між фінансовою результативністю та виконанням страхових зобов'язань перед клієнтами. Проведений аналіз рентабельності діяльності НАСК «Оранта» дозволив зробити висновок, що ефективність функціонування компанії залежить від здатності контролювати витрати, нарощувати обсяги страхових премій, покращувати структуру страхового портфеля та використовувати сучасні інструменти управління ризиками. Рентабельність є узагальнюючим показником, який демонструє якість управління фінансовими ресурсами страховика.

У роботі визначено, що однією з проблемних зон діяльності компанії є недостатній рівень цифровізації окремих бізнес-процесів. У сучасних умовах клієнти очікують швидкого оформлення страхових продуктів, дистанційного обслуговування, зручної комунікації та прозорого врегулювання страхових випадків. Недостатня автоматизація цих процесів може призводити до збільшення витрат і втрати частини клієнтів. Дослідження показало, що підвищення прибутковості страхової компанії неможливе без удосконалення маркетингової діяльності. Для НАСК «Оранта» важливим є посилення digital-реклами, розвиток персоналізованих страхових продуктів, активніше використання соціальних мереж, програм лояльності та клієнтської аналітики. Це дозволить не лише залучати нових клієнтів, а й утримувати наявних.

У третьому розділі було запропоновано основні напрями підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта». До них віднесено оптимізацію витрат, впровадження CRM-системи, розвиток електронного документообігу, удосконалення маркетингової політики, персоналізацію страхових продуктів, підвищення якості управління ризиками та використання AI-інструментів для аналізу клієнтів і запобігання шахрайству.

Обґрунтовано, що впровадження CRM-системи дозволить систематизувати інформацію про клієнтів, покращити комунікацію з ними, автоматизувати повторні продажі, контролювати якість обслуговування та

підвищити ефективність роботи персоналу. У результаті компанія зможе зменшити операційні витрати та збільшити частку повторних звернень клієнтів. Запровадження електронного документообігу визначено як один із практичних інструментів зниження адміністративних витрат. Його використання дозволить скоротити витрати на паперові документи, друк, зберігання, пересилання та ручну обробку інформації. Крім того, електронний документообіг сприятиме прискоренню внутрішніх процесів і підвищенню прозорості управління.

У роботі запропоновано посилити маркетингову діяльність компанії через використання персоналізованих страхових продуктів. Такий підхід передбачає формування страхових пропозицій з урахуванням потреб окремих груп клієнтів, їхнього віку, рівня доходів, стилю життя, майнового стану та попередньої історії страхування. Це дозволить зробити страхові продукти більш привабливими та підвищити рівень продажів. Важливим напрямом підвищення прибутковості визначено впровадження програм лояльності. Вони можуть включати знижки для постійних клієнтів, бонуси за продовження договорів, спеціальні умови для сімейного страхування, партнерські пропозиції та накопичувальні переваги. Такі заходи сприятимуть зменшенню відтоку клієнтів і підвищенню довгострокової цінності клієнтської бази.

Значну увагу приділено вдосконаленню системи управління ризиками. Запропоновано використовувати аналітику клієнтських даних, штучний інтелект для оцінки ризиковості договорів та antifraud-системи для виявлення підозрілих страхових випадків. Це дозволить знизити ймовірність необґрунтованих виплат, покращити якість страхового портфеля та забезпечити більш точне тарифоутворення.

У роботі обґрунтовано економічний ефект від реалізації запропонованих заходів. Зокрема, скорочення адміністративних витрат на 5 % може забезпечити пряме збільшення фінансового результату компанії, оскільки зменшення витрат без втрати якості обслуговування позитивно впливає на

чистий прибуток. Це підтверджує практичну доцільність запропонованих управлінських рішень.

Окремо встановлено, що підвищення прибутковості страхової компанії має здійснюватися не за рахунок механічного скорочення витрат, а шляхом підвищення ефективності бізнес-процесів. Тобто оптимізація повинна бути спрямована на усунення дублювання функцій, автоматизацію рутинних операцій, скорочення часу обробки документів та підвищення продуктивності праці. Практичне значення запропонованих заходів полягає у тому, що вони можуть бути використані не лише НАСК «Оранта», а й іншими страховими компаніями, які функціонують в умовах високої конкуренції та нестабільного зовнішнього середовища. Запропонований механізм підвищення прибутковості має універсальний характер і може адаптуватися залежно від масштабів діяльності страховика. У результаті дослідження підтверджено, що цифровізація є одним із ключових чинників підвищення прибутковості страхової компанії. Вона дозволяє зменшити витрати, підвищити швидкість обслуговування, покращити якість управлінської інформації, посилити контроль за ризиками та створити більш зручний сервіс для клієнтів.

Встановлено, що маркетингова політика страхової компанії має бути орієнтована не лише на залучення нових клієнтів, а й на формування довгострокових відносин із ними. У страхуванні довіра клієнта є одним із головних нематеріальних активів, тому комунікація, прозорість умов, якість врегулювання страхових випадків та післяпродажний супровід безпосередньо впливають на прибутковість.

Проведене дослідження дозволило зробити висновок, що НАСК «Оранта» має потенціал для підвищення прибутковості за рахунок комплексної реалізації запропонованих заходів. Загалом мету кваліфікаційної роботи досягнуто, а поставлені завдання виконано. У роботі розкрито теоретичні основи прибутковості страхової компанії, проведено аналіз фінансових результатів НАСК «Оранта», визначено проблемні аспекти її

діяльності та запропоновано практичні напрями підвищення прибутковості. Отримані результати мають прикладне значення та можуть бути використані для вдосконалення фінансового управління страховою компанією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончарук І. В., Старосуд В. І., Мулик Т. О. Фінансові результати сільськогосподарських підприємств: механізм формування та аналітична оцінка (на прикладі Ялтушківської дослідно-селекційної станції ІБК І ЦБ НААН України). *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 3 (31). С. 18—34.
2. Скрипник М. І., Шайнюк І. В. Облік фінансових результатів в умовах імплементації стандартів обліку. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2020. № 17. URL: [https:// www.inter-nauka.com/ua/issues/2020/17/6426](https://www.inter-nauka.com/ua/issues/2020/17/6426) (дата звернення: 08.03.2026).
3. Мардус Н. Ю., Брік С. В. Теоретичні і методичні підходи до визначення поняття "фінансовий результат" у фінансовому обліку та аудиті. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. Вип. 2 (29). С. 148—153. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/29_2021/24.pdf (дата звернення: 09.03.2026).
4. Нагорна І. В., Бондаренко В. О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: http://www.economy.nay-ka.com.ua/pdf/11_2021/105.pdf (дата звернення: 10.03.2026).
5. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз: навч. посіб. Житомир: Рута, 2003. 608 с.
6. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.
7. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 304 с.
8. Лесюк А. С. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні. *Агро-світ*. 2020. № 15. С. 67—73. URL: <http://www.agro-svit.info/?op=1&z=3274&i=9> (дата звернення: 10.03.2026).

9. Яременко Л. М., Авдалян К. В. Особливості бухгалтерського обліку фінансових результатів об'єднань підприємств. *Агросвіт*. 2020. № 8. С. 109—117. URL: <http://www.agro-svit.info/?op=1&z=3167&i=13> (дата звернення: 11.03.2026).

10. Мазур В. П. Економічний зміст поняття фінансових результатів сільськогосподарської діяльності. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 3. С. 68—71.

11. Скасюк Р. В. Сутність і значення фінансових результатів у системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal1/natural/npkntu_e (дата звернення: 09.03.2026).

12. Зудова І. Ю., Стась О. Г. Сутність та значення фінансових показників в системі функціонування підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 893—897.

13. Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. Л. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2017. 288 с.

14. Ковальова О., Іоргачова М. Фінансовий результат як індикатор інвестиційної привабливості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-16>

15. Бурлака С. М. Особливості визначення фінансових результатів діяльності підприємств. *Управління розвитком*. 2013. № 15. С. 91—94.

16. Патарідзе-Вишинська М. В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 2. С. 25—37.

17. Піскун А. Економічна сутність фінансового результату підприємства. *Наукові перспективи*, 2023. № 2 (2). С. 327—339. DOI:10.52058/2708-7530-2023-2(32)-327-339. (дата звернення: 10.03.2026).

18. Гуцаленко Л. В., Мулик Т. О. Адаптація обліку фінансових результатів діяльності аграрних підприємств України до МСФЗ. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 2. С. 30—34.

19. Мулик Т. О., Ващілова Н. В. Інтегрована звітність підприємства: стан та перспективи розвитку. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7404> DOI: 10.32702/2307-2105-2019.11.59 (дата звернення: 11.03.2026).

20. Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній: Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 26 червня 2013 року URI: old.minjust.gov.ua/file/48858.docx (дата звернення: 08.02.2026).

21. Гудзь Н. В. Облікова модель формування фінансових результатів діяльності в умовах євроінтеграційних процесів в Україні. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 13. С. 1339—1346. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/223.pdf (дата звернення: 07.02.20246).

22. Назарова Г., Кононенко Л., Калашнікова А. Облікові процедури формування фінансових результатів: сучасний стан та напрями їх вдосконалення. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 206—212.

23. Безверхий К. В., Бочуля Т. В. Деякі питання порядку складання вітчизняної фінансової звітності підприємств в контексті законодавчих змін. *Облік і фінанси*. 2013. № 3 (61). С. 25—28.

24. Омецінська І. Я. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід): переваги та недоліки. Фінансово-економічний розвиток України в умовах трансформаційних перетворень: матер. V Всеукр. наук.-практ. конф., 20 листопада 2015 р. Львів: ЛКА, 2015. С. 133—135.

25. НАСК «Оранта». Офіційний сайт компанії. [Електронний ресурс]. (дата звернення 08.02.2026 р.)

26. Управління страхуванням та оцінка фінансових результатів / О.В. Ковальчук. Л.: ЛНУ, 2020. 256 с.

27. Аналіз фінансових результатів підприємства: теорія та практика / С.П. Мельник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 288 с.

28. Страхування і сучасний ринок фінансових послуг / Л.П. Іваненко. К.: Знання, 2021. 300 с.
29. Стратегічне управління страхуванням: навчальний посібник / О.В. Бобров. К.: КНЕУ, 2022. 275 с.
30. Функціонування страхового ринку України / І. Грубінка. Scientific Journal of Chernivtsi National University. Economics, 2024. DOI:10.32782/ecovis/2024-1-3.journals.chnu.chernivtsi.ua
31. Аудит страхових компаній в Україні / А. Максимюк. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics, 2024. DOI:10.58423/2786-6742/2024-6-392-403. aabeconomics.kmf.uz.ua
32. Ефективність діяльності страхових компаній на ринку медичного страхування / Н.О. Крихівська, О.М. Ромашко, Р.Т. Мацьків. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, 2023. DOI:10.54929/2786-5738-2023-9-08-01. reicst.com.ua
33. Страхування в Україні: аналіз динаміки, ризиків і можливостей / О.М. Левченко, Я.О. Довгенко, Л.І. Яременко. 2024. DOI:10.32782/СМІ/2024-12-5.cmi.politehnica.zp.ua
34. Фінансова стійкість страхової компанії в умовах сучасних викликів / О.В. Малащук. Управління змінами та інновації, 2025. cmi.politehnica.zp.ua
35. Функціонування страхового ринку України під час війни / Д. Попович, С. Михальчук. *Фінансовий простір*, 2024. DOI:10.30970/fp.3-4(54).2024.183191192.fp.lnu.edu.ua
36. Інтеграція технологій маркетингу та страхування в систему управління ризиками / (ред.) Інноваційна економіка, 2024. inneco.org
37. Прогноз зростання глобального ринку страхування на 2024-2025 роки. аналітичний огляд, 2023. forinsurer.com
38. Прогнози та виклики страхового ринку України в умовах змін регуляторної політики / *Економіка та суспільство* (випуск 60, 2024). Економіка і суспільство+1

39. Управління проектами : навч. посібник (для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей) / В. Я.Омельченко, Д. Л. Тарасенко, В. М. Мацука, М. О. Горбашевська, О. Г. Ткаченко, В. С. Коверза. Київ: МДУ, 2025. 301 с.

40. Лебединська Л.Д. Концептуальні засади управління фінансовими ресурсами страхових компаній // Науковий вісник Чернігівському державному інституті економіки і управління. 2016. №1. С.127-137

41. Марценюк – Розарьонова О.В. Аналіз тенденцій розвитку страхового ринку: вітчизняний та світовий аспект / О.В. Марценюк – Розарьонова // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Економіка. Фінанси. Менеджмент : актуальні питання науки і практики». Вінниця, 2017 Вип.3(19). С. 53-64.

45. Марценюк – Розарьонова О.В. Особливості і стан розвитку страхового ринку України / О.В. Марценюк – Розарьонова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. Випуск 7. Частина 5. Херсон. 2014. С. 48-50.

46. Марценюк-Розарьонова О.В. Умови залучення іноземних інвесторів до розвитку страхової індустрії в Україні / О.В.Марценюк, Розарьонова, О.Ю.Рижук//XXX Международная конференция «Развитие науки в XXI веке» (3 часть) 15 декабря 2017г. Научно – информационный центр «Знание» (Сборник статей) г.Харьков. 2017 г. С.92-99

Ключові слова: страхова компанія, прибутковість, фінансові результати, страхові премії, страхові виплати, рентабельність, оптимізація витрат, CRM-система, цифровізація, управління ризиками.

Keywords: insurance company, profitability, financial results, insurance premiums, insurance payments, profitability ratio, cost optimization, CRM system, digitalization, risk management.